

BAT

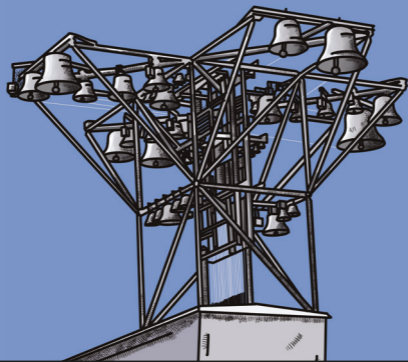
Idiofony

1

1. Wykorzystywany był w różnych formach już w starożytności.
2. Dźwięk bata przypomina uderzanie biczem.
3. Richard Strauss (kompozytor późnego romantyzmu).
4. Inaczej też *frusta*, czyli z włoskiego bat.
5. A. Adam – *Le postillon de Lonjumeau*.

CARILLON

Idiofony

2

1. Carillon powstał w XVI w.
2. W Polsce znajduje się tylko kilka carillonów.
3. Philip Glass (kompozytor XX w.).
4. *Carillon* z francuskiego to gra dzwonów.
5. P. Mykietyn – *STOP*.

CZELESTA

Idiofony

3

1. Skonstruowana została w 1886 r.
2. Celesta jest instrumentem klawiszowym, ale perkusyjnym!
3. Béla Bartók (kompozytor XX w.).
4. Z wł. *celesta* (rajski).
5. B. Bartók – *Muzyka na instrumenty strunowe, perkusję i celestę*.

DZWONKI ORKIESTROWE

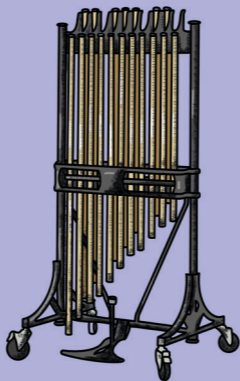
Idiofony

4

1. Prototypy dzwonek istniały już w starożytności.
2. Największą popularnością cieszyły się w XIX w.
3. Piotr Czajkowski (kompozytor epoki romantyzmu).
4. W partyturach można znaleźć nazwę *Glockenspiel* (niem. gra dzwonek) lub włoskie *campanelli*.
5. W. A. Mozart – *Czarodziejski flet*, aria Papagena z aktu II.

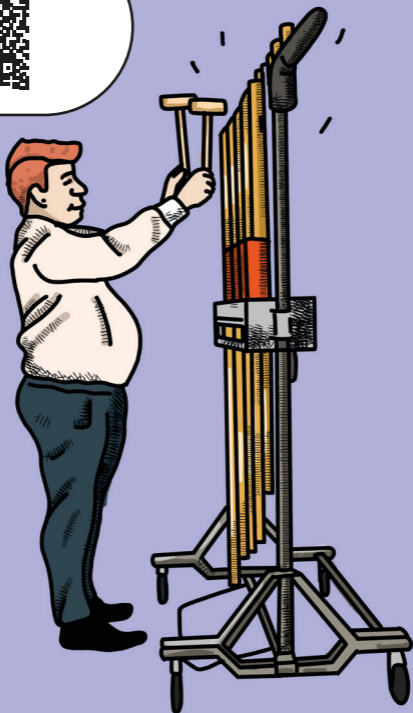
DZWONY RUROWE

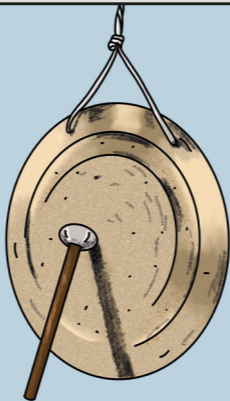
Idiofony

5

1. Dzwony rurowe powstały w XIX w.
2. Ich dźwięk przypomina dzwony kościelne.
3. Giuseppe Verdi (kompozytor epoki romantyzmu).
4. To tłumaczenie wł. *campane tubolari*.
5. H. Berlioz – *Sabat czarownic* z *Symfonii fantastycznej* (cz. V).

GONG

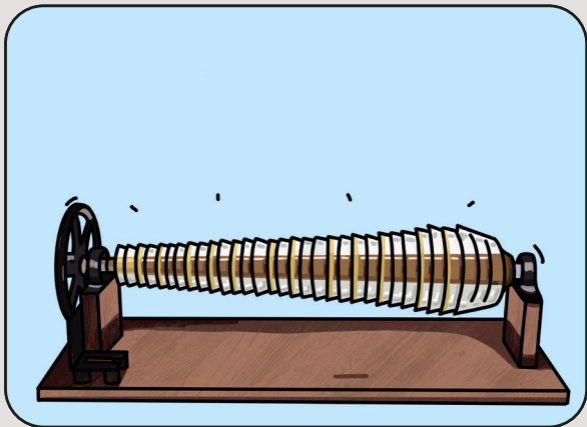
Idiofony

6

1. Pierwsze wzmianki pochodzą z VI w.
2. Gongi w Azji wykorzystywane były podczas rytuałów religijnych.
3. Giacomo Puccini (kompozytor oper).
4. Pochodzi od chińskich gongów.
5. G. Puccini – *Turandot*.

HARMONIKA SZKLANA

Idiofony

7

1. Skonstruowana w 1761 r.
2. W Polsce na harmonice szklanej koncertował F. Lessel.
3. Benjamin Franklin (wynalazca).
4. Pierwotna nazwa to *armonica* od wł. *armonia* (harmonia).
5. W. A. Mozart – *Adagio na harmonikę szklaną*.

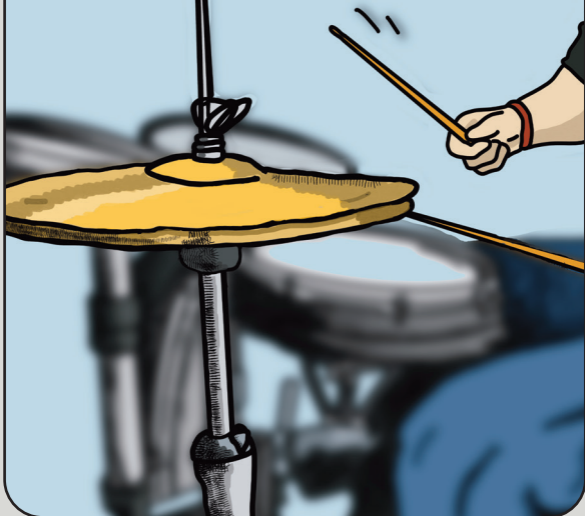
HI-HAT

Idiofony

8

1. Instrument pochodzi z XX w.
2. Wchodzi w skład zestawu perkusyjnego.
3. "Papa" Jo Jones (amerykański perkusista jazzowy).
4. Od terminu *high-hat* (ang. wysoki kapelusz).
5. H. Mancini – temat z *Różowej pantery*.

KASTANIETY

Idiofony

9

1. Kastaniety pojawiły się w Hiszpanii w I w. p.n.e.
2. Zwykle grają na nich tancerze lub śpiewacy.
3. Leonardo Balada Ibáñez (kompozytor współczesny).
4. Hiszpańskie *castañuelas* pochodzi od kształtu instrumentu, który przypomina kasztan.
5. M. Ravel – *Rapsodie espagnole*, cz. IV.

KSYLOFON

Idiofony

10

1. Pierwsze wzmianki w Europie pochodzą z XVI w.
2. Wykorzystywany jest w muzyce tradycyjnej Afryki i Azji.
3. Camille Saint-Saëns (kompozytor epoki romantyzmu).
4. Od dwóch greckich słów: ξύλον (drewno) i φωνή (dźwięk, głos).
5. C. Saint-Saëns – *Skamieliny z Karnawalu zwierząt*.

MARAKASY

Idiofony

11

1. Marakasy pochodzą z Ameryki Łacińskiej.
2. Związane są z muzyką taneczną – salsą i sambą.
3. Edgar Varese (kompozytor XIX/XX w.).
4. Pochodzi z języka *guarani* od słowa *mbaracás*.
5. E. Varese – *Ionisation*.

MARIMBA

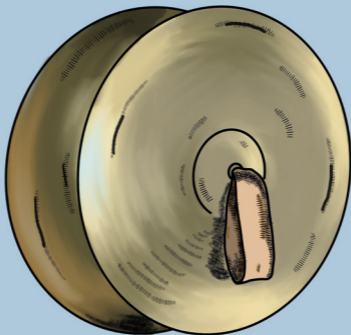
Idiofony

12

1. Pierwsze wzmianki pochodzą z XVI w.
2. Marimba pojawia się w utworach Franka Zappy.
3. Paul Creston (kompozytor XX w.).
4. Wywodzi się z języka bantu. To połączenie przedrostka *ma* – wiele i słowa *rimba* – ksylofon.
5. P. Creston – *Concertino na marimbę i orkiestrę*.

TALERZE

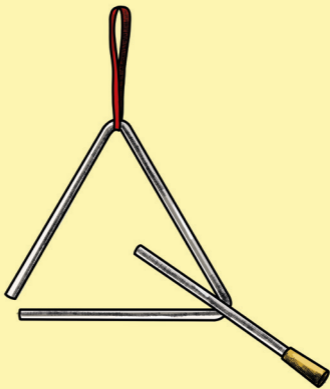
Idiofony

13

1. Talerze wykorzystywane były w starożytności.
2. Wchodzą m.in. w skład orkiestr dętych.
3. Nikołaj Rimski-Korsakow (kompozytor epoki romantyzmu).
4. Nawiązuje do kształtu instrumentu.
5. N. Rimski-Korsakow – *Szeherezada cz. I*.

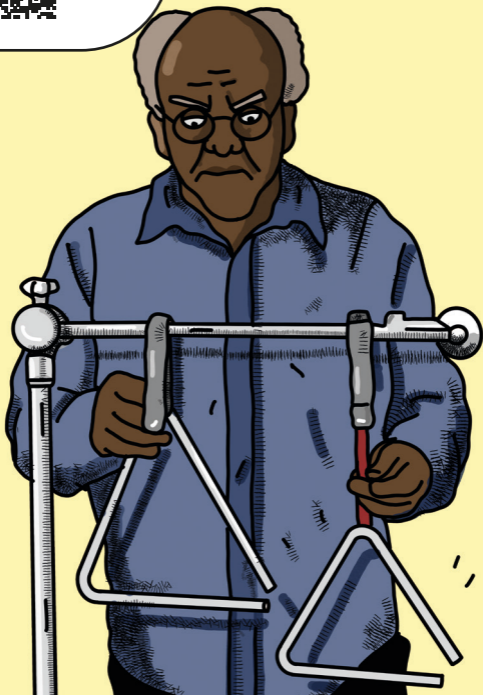
TRÓJKĄT

Idiofony

14

1. Pierwsze wzmianki pochodzą już z XV w.
2. Kształt trójkąta wyklarował się w XIX w.
3. Ferenc Liszt (kompozytor epoki romantyzmu).
4. Nawiązuje do kształtu instrumentu.
5. W. A. Mozart – uwertura do *Urowadzenia z Seraju*.

WIBRAFON

Idiofony

15

1. Wibrafon powstał w 1921 r.
2. Można na nim grać nawet czterema pałeczkami.
3. Oliver Messiaen (kompozytor XX w.).
4. Z łac. *vibratio* (drganie).
5. M. Jackson – *Bags' Groove*.

